

BA CỐT TỦY CỦA ĐẠO LỘ

The three Principle Aspects of the Path

(lam gtso rnam gsum)

Tôn giả Tsong Kha pa

Nhật Hạnh – Tezin Yangchen

Viết dịch từ bản Tạng Ngữ

Kính lễ Chư vị Chí tôn Thượng sư
Tôi sẽ đem hết khả năng
Giảng giải ý nghĩa tinh túy
Của tất cả Kinh điển Chư Phật
Là đạo lộ mà Chư Thánh Bồ Tát khen ngợi,
Cổng vào cho những người may mắn
Khao khát giải thoát.
Những ai không màng hạnh phúc thế gian
Dùng đời người hiếm quý vào việc có ý nghĩa
Sẽ theo con đường khiến Chư Phật hài lòng.
Hỡi người diễm phúc hãy tín tâm lắng nghe,

1. Tâm yểm ly

Nếu không có tâm yểm ly thực sự
Thì sẽ không có cách nào
Lắng dịu lòng truy cầu
Quả báo thiện lành
Trong biển luân hồi.
Do ái luyện ở cõi hữu
Nên tất cả chúng sinh có thân
Hoàn toàn bị trói buộc.
Trước tiên hãy tìm sự từ bỏ.
Thân người thì khó được,
Mạng sống không lâu dài,
Tâm thường nghĩ như vậy,
Đề lơ chuyện đời này.

Nghiệp quả không hư dối
Quán nỗi khổ luân hồi
Hết mưu toan chuyện đời sau.
Do quán chiếu thâm sâu,
Đến mức bạn không còn,
Dù chỉ một sát na,
Ao ước những huy hoàng trong sinh tử.
Đến mức tư tưởng bạn
Cả ngày và lẫn đêm
Đều khao khát giải thoát
Thế là sự từ bỏ trong bạn phát sinh.

2. Tâm Bồ đề

Nếu không phát tâm Bồ đề thuần khiết.
Thì ngay cả tâm yếm ly không thể làm nguyên nhân
Đưa đến phúc lạc Viên mãn Vô thượng Bồ đề.
Vì thế người Trí sẽ phát tâm Bồ đề.
Bị cuốn phăng bởi bốn dòng thác mạnh
Bị trói chặt vì xiềng xích của nghiệp khó đoạn
Bị chìm tận đáy lưới sắt chấp ngã
Bị trùm kín trong bóng tối nghịt của vô minh.
Hữu tình không ngừng sinh rồi lại tái sinh
Luân hồi mù tăm vô định
Đề liên tục bị hành hạ bởi ba khổ
Đây là trạng huống của mẫu thân ta
Hãy quán sát tình huống này
Tâm thù thắng tự động sanh khởi.

3. Không tánh

Dù đã quen với tâm yếm ly và tâm Bồ đề
Song nếu không có trí tuệ hiểu rõ cách tồn tại của các pháp
Thì bạn không thể nhổ gốc rễ cõi hữu.
Vậy hãy nỗ lực trong các phương tiện,
Để thực chứng Pháp duyên sinh

Với tất cả Pháp thuộc sinh tử hay Niết bàn
Thấy luật nhân quả chưa từng sai lạc
Và ngưng dứt tất cả mọi duyên cảnh.
Kẻ ấy đang đi trên đạo lộ làm chư Phật vui lòng.
Khi nào còn thấy tách biệt giữa cả hai
Duyên khởi trình diện không luống dối
Với không tách lìa tất cả
Khi ấy chưa hiểu được thâm ý của Như Lai.
Cùng đồng thời tồn tại,
Cả hai không luân canh
Thấy lý duyên sinh chân thật
Tâm xác tín phá hủy
Mọi chấp thủ các pháp,
Khi ấy đã hoàn tất
Tri kiến lý quán sát.
Mặt khác, hiển hiện (duyên sinh) trừ hữu biên (chấp thường)
Không tách trừ bỏ vô biên (chấp đoạn)
Nếu bạn hiểu không tách
Hiện khởi nhân và quả.
Thì không bị biên kiến điều khiển.
Khi chính con thực sự
Hiểu đúng điểm trọng yếu
Ba cốt lõi của đạo lộ
Hãy đọc cư phát triển tinh tấn lục
Con sẽ sớm đạt được
Điều con hằng nguyện ước.

Trên đây là lời khuyên của Bạc tu sĩ Đa văn Lobsang Drakpa, tức Ngài Tsong Khapa, cho Ngawang Drapa, một quan chức ở Tsakho.

+ Tám nạn (bát vô hạ):

1. Địa ngục	2. Súc sinh
3. Ngạ quỷ	4. Trường thọ thiên
5. Sinh nơi biên địa	6. Các căn bất toàn

7. Chấp tà kiến

8. Như Lai không xuất hiện ở đời.

+ Mười viên mãn:

- Tự viên mãn:

1. Được sinh làm người
2. Sinh nơi trung thổ
3. Các căn đầy đủ
4. Chủ phạm vô gián
5. Tịnh tín Tam Bảo.

- Tha viên mãn:

6. Gặp Phật xuất thế
7. Gặp Phật thuyết Pháp
8. Phật Pháp trụ thế
9. Tín phụng Phật Giáo
10. Có duyên tu học.

Bốn dòng thác: sanh, lão, bệnh, tử

hoặc bốn bậc lưu: vô minh, kiến, hữu, dục.